

Autor: Mark Citadel

„Panovníci byli dobří, někteří i velice dobří, ale také slabí nebo špatní. Někteří se těšili lásce a úctě svého lidu až do konce svých životů, jiní skončili na popravišti. Ne každý monarcha tak byl dobrý – monarchie samotná však je dobrá vždy.“

Tak pravil rumunský politik první poloviny 20. století Corneliu Zelea Codreanu ve své autobiografii „Mým legionářům“. Jeho slova s oblibou citují lidé na pravici, pozitivně naklonění monarchickému zřízení. Codreanu však k monarchii nezastával ve své době v Rumunsku úplně typické postoje. Mezi válkami země oscilovala mezi *de facto* konstituční monarchií s voleným parlamentem, v čele jejíchž vlád se střídala série liberálních politiků, a „královskou diktaturou“ vyhlášenou králem Karlem II. Tomu se povedlo dostat k moci navzdory totální diskreditaci své osoby, po níž se vzdal nároku na trůn – což se pochopitelně nemohlo nepodepsat na postojích rumunské pravice k fungování monarchistických institucí.

Z prostých poměrů vzešlý Codreanu brojil proti tomu, co považoval za do očí bijící nedostatky volených vlád. Viděl, že masy mají často problém porozumět byť i těm nejzákladnějším zákonům, díky kterým může národ přežít a vzkvétat. A protože samy ve svých životech snadno podléhají slabosti a chybnému úsudku, ptal se, proč by jim měla být svěřena zodpovědnost za výběr vůdců, kteří musejí porozumět nejdůležitějším zákonům – těm přírodním a přirozeným? Tato myšlenka, tedy že vést může každý, se mu jevila jakýmsi zvráceným cvičením v opaku specializace. „Aby mohl člověk péct chléb, vyrábět boty, pluhy, obdělávat půdu nebo řídit tramvaj, musí být odborníkem – ale k řídicí úloze ze všech nejnáročnější, vedení národa, snad žádnou odbornost nepotřebuje?“ ptal se nesouhlasně.

Jelikož nepovažoval samotný koncept elity za nějaké spiknutí proti lidu, ale aplikaci

meritokratických zásad na umění vlády, chápal politické nedostatky země v první řadě jako následky její demokratizace. Lid, který si sám nedokáže vládnout ku prospěchu celého národa (ke Codreanuově atypickému pojetí národa se ještě vrátíme), potřebuje skutečnou elitu, muže jistého charakteru a dovedností. Naproti tomu demokracie často umetá cestu k moci a elitnímu postavení těm úplně nejhorším elementům: bezskrupulózním šarlatánům, nemorálním lidem či hrabivým chamtivcům.

„Vede-li stát takzvaná ‚elita‘ složená z těch nejhorších, nejzkaženějších a nejchorobnějších prvků národa, sotva se můžeme divit, že stát míří ke zkáze. Právě zde mají původ společenská zla a neduhy: nemravnost, zkaženost a žádostivost napříč zemí, rozkrádání a zanedbávání správy bohatství země; krvavé kořistnictví na lidu; ohromná chudoba a bída; nedostatečné vědomí povinnosti na všech pozicích; na všech stranách invaze bohatých cizáků, kteří si za hubičku kupují zboží ze skladů zkrachovalých podniků. V dražbě se tak dnes ocitá celá země.“

Podle Codreanu se přirozená elita namísto hry podle demokratických pravidel uchýlila do různých zbylých výsep ctnosti, a ztělesnění vynikajících vlastností rumunské minulosti proto viděl ve svých legionářích, kteří do hnutí přicházeli z prostředí církve, průmyslu, rolnictva, vojska a především z řad disidentů rumunských liberálních univerzit (ano, už tehdy byly vysoké školy liberální). Z tohoto substrátu chtěl pro Rumunsko vypěstovat novou politickou třídu. Jakkoliv považoval za dobré, aby měly masy možnost konzultovat a korigovat postup elity, aby se mezi nimi nezapomnělo, na čem skutečně záleží, byl rozhodně proti tomu, aby byli vůdci voleni. Příslušníci elity měli podle něj vybírat své budoucí nástupce – a to z titulu loajality této elity k národu. Za příslušníky národa považoval Codreanu nejen všechny Rumuny žijící v daném dějinném okamžiku, ale i ty, kteří odpočívají v rumunské půdě a ty dosud nenarozené.

Zde se dostáváme k zajímavému bodu: Codreanu totiž odmítal zásadu dědičnosti, v níž přinejmenším zčásti viděl příčinu pádu předchozí elity a vzestupu demokracie. Rumunská elita a královská rodina si podle něj pod sebou samy podřezaly větev dlouholetým systémem dědičných výsad namísto skutečných schopností, což mělo za následek nedostatečné „prořezávání“ neschopných a zkažených z mocenských pozic. Codreanu zjednodušeně shrnuje povinnosti dobré vládnoucí třídy takto:

„...rolí elity je: a) vést národ v souladu se zákony a b) zanechat za sebou elitu vytvořenou nikoliv na zásadě dědičnosti, ale výběru, protože jedině elita zná zákony určující chod života a může tak posoudit, v jakém rozsahu se lidé řídí poznáním těchto zákonů. Je to podobné, jako když zahradník obhospodařující svou zahradu považuje za příhodné vybrat ještě před svou smrtí náhradu a dědice, protože jen on sám dokáže určit, který z jeho spolupracovníků je nevhodnější k tomu, aby zaujal jeho místo a pokračoval v jeho práci.“

Samozřejmě se zde nabízí možná kritika: Codreanuova vize vychází z bezuzdně optimistického chápání lidské přirozenosti – dokonce i když vezmeme v úvahu, že zde mluví o elitě. Princip dědičnosti vznikl z organické touhy poskytnout našim dětem to nejlepší. I přes negativní dopady na kvalitu vůdcovství tak před tím není úniku – navíc lze jeho negativní dopady zmírnit využitím sociálních technik. Každému nejprve doporučuji přečíst si tento **článek Davida Granta**, v němž podává vynikající souhrn dějin monarchie i některá velice užitečná doporučení.

Codreanu podle všeho chtěl zmenšit propast mezi panovníkem a elitami země, což navrhuje i Grant, aby tak vláda v některých ohledech připomínala feudální systém vrcholného středověku, v němž by skutečná moc krále sice byla omezená, ale zároveň by se ani nestal konstituční loutkou. Teoretická a skutečná autorita totiž nejsou jedna a táž věc: můžete mít fakticky absolutního monarchu, jehož sféra autority ale není v praxi příliš rozsáhlá, protože na mikroúrovni autonomně působí místní a další zájmy. Král tak sice je vládcem země, svolává armádu a pobírá důchody z území pod svou kontrolou, ale většinu praktického politického vládnutí vykonává aristokracie. Grant také tvrdí, že panovník by měl patřit ke stejnému „typu“ jako elita. Podle mého mínění je nejlepší, když panovník nebude kněz ani válečník: válečníci zpravidla nečiní ta nejlepší rozhodnutí v časech míru a Evolovu kritiku vlády kněžské kasty pak pokládám za o něco přesvědčivější než Guénonovu obranu toho konceptu. Moc spočívající v rukou byrokratů možná nezní kdovíjak lákavě, má však své výhody.

Přesto bychom ale rozhodně neměli Codreanuem navrhovaná řešení problému dědičných elit šmahem odmítat. Možná je v jeho poznámkách dokonce ukrytá nějaká na první pohled nezjevná sociální technika. Představme si pevné pravidlo, podle něhož má panovník vybírán z řad elity, nesměl by jím však být biologický příbuzný stávajícího vládce. Děti krále by si tak zachovaly své postavení – patřily by k aristokracii, nebyly by však monarchy. V kastovním prostředí by lidé přirozeně vystoupali či klesali na vrcholek či dno své dané kasty, poněvadž působením nebiologických činitelů. Neschopní by tak zůstali na spodních příčkách hierarchie. Aby předešel vnitřní revoltě, musel by si panovník udržovat podporu válečnické i kněžské vrstvy, proto by bylo v jeho zájmu udržovat je obě spokojené.

Všechno popsané samozřejmě působí velice spekulativně a těžko říci, jak by to fungovalo v praxi, zejména v kombinaci s mým oblíbeným systémem dědičných povolání pro nižší třídy (děti vykonávají stejnou práci jako jejich rodiče), ale meritokratická autokracie jmenováním nepochybně má něco do sebe – jde jen o to vybalancovat její klady a zápory. Nemyslím ale, že by víra v kasty podkopávala meritokracii, jen ji rozčleňuje na menší jednotky, což ale už Codreanu bohužel neměl čas dostatečně zformulovat.

Právě v tento listopadový den byl roku 1938 Codreanu spolu s dalšími třinácti uvězněnými legionáři zavražděn vojenskými policisty při vězeňském transportu. Stalo se tak na příkaz krále-uzurpátora a jeho mocných politických spojenců, kteří se obávali uchopení mocí Legií. Bezskrupulózní brutalita tohoto činu naklonila mínění většiny lidu proti vládě. Událost vstoupila do dějin jako „noc upírů“, při níž Rumunsko přišlo o svůj nejdohodlanější a zcela nekompromisní hlas vzdorující znásilňování a zanedbávání jeho lidu. Těžko bychom v dějinách hledali dalšího muže, který by toho ve svatém boji proti modernitě obětoval tolik

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

jako Corneliu Codreanu. I přes tuto oběť však jeho dílo čeká na své dovršení.

Odpočívej v pokoji, *Căpitanule*.

Esej Marka Citadela Codreanu *On The Ruling Class* vyšla na webu Social Matter 30. listopadu 2015.